

تیڭگهی مریشکان

عەباس عەبدوللا یوسف

بەرۆیشتن چ لیبی دوور، یان نزیک، لە کۆلانی خۆیان دەیدیت و زۆر تەماشای نەدەکرد، بەس ھەر جارەدی دەگەراییەووە مائ، بەنیگایەکی چەقبینی کەمخایەن، دەینۆربییە ئەو قوچکە چینکۆبە، سەراوین لە بان سیپتیک قیت کراوەتەووە پەل پەل دەورەدی بە خۆینی مریشکان گەمراوە.

ئەگەر جارێ کۆمەژن دەورەیان دابا، ئەو خۆی لەسەری شەقامەووە کۆلانگۆرتی دەکرد و بێ دیتنی دیمەنیکی وا قیتزەون، دەچوووە مائی خۆی. ئەو خۆینە دەرژیتە بن دیواریلە شۆسە و لەگەڵ چلکاو و سیاناو بەیەکەووە دەبیتە رەنگیکی قیتزەونتر، بەدریژایی شەقامی کۆلانییش دەروا دەروا، جا دەرژیتە زارکی نۆینی پیساو.

کابان بە مامریکی سەرپر او هاتەووە، ھەر لە حەوشەدا پیاوہکەدی وتی:
- نەمگۆ ئەو مریشکانە مەکرە.

بۆ ئاساییکردنی ئاخاوتنیان، وتی:

* پیاوہکە، ژنی کۆلان حەموو لیبی دەکرن، حسیبکە زیندییە، مریشکی چاکرای ھەر ناخوری.

کابرا بێ دەنگ بوو نەشیگوت لەبەرچی، بەلێکدانەوہی خۆی، لە مەبەستی گەیشت، مریشکی بێ پەرکراوہی ناو سەھۆلک، بە کۆنینهبوونی تامگۆر دەبیت.

لۆ نیوہرۆ بووہ فراوین، سینگەدی سەر برنج ھاتە بەردەمی، بێ گوشت چیشتەکەدی خوارد.
ژنە سەرکۆنەدی کرد، وتی:

* گوشتی حەویانت لە خۆ حەرام کردییە، ھەو کە مریشکەکەش ناخۆی.

پیاوہکەدی دەنگی نەکرد، نەکا کیشە پەیدابیی و خۆراکیان لێ ببیتە قوزەلقورت.

به جووله به کی نهرم، سنگ و مه مکی هینا پیش،
به رده وام بوو:

* پیشی هه زوو لرفت ده کرد، نه تده زانی له کیم
ده کری، له لوری به کی گچکه ی پر مریشکی صاغ، له ودیو
کۆلان رایده گرت. نه ویش لۆ پاکوخواوتینی په روبا له
سپییه کانی و لۆ جاده ههش په حه تییه کی گه وره ی
دامه زران دییه، مریشکی تازه سه رپراوی تید او ی و
خینه کی ده چۆرینته ناو جوگان.

که ههستی کرد پیاهه کی به دباره، به زووی پریری دا
خوشباری بکات، بۆیه وتی:

* قسه خو شه کت له کتییه؟ ده تگۆ مریشک ده بی به
که یفی خۆی بلتی بمکوژه وه و بمخۆ!!!

میرده ی وهک له کتییی بۆی بخوتینی، وتی:

- مریشکی سه رپراو له ناو نه و کلاوه قیته، ده مباته
سه ر خوتینی ژدی میژوو و ده مهینیتته وه سه ر به رچا وگه،
نه و دیه نه قیزه ونه تووشی ده مارگرژم ده کاو ده روونیشم
پیدیه قه رژی. ده بو یست نه وهش بلتی وهک (تیغگه ی
کامۆ) یه، نه یگۆ، نه و قسه یه زۆر رۆشن بیرانه یه و له و
په له په له ش بۆ ئیره یان ده س نادا.

هه ولتی دا، وتی:

* نه وه با شتر نییه، پیشتر چه قوه کیان به مل مریشکی
دادینا و به رله لایان ده کرد، به په له قازه خۆی له خین و
خۆل وه رده دا، ئای...

ده بو یست به قسه، قسه کی بی ری، به لام ده نگه کی
نهم (ئای) هه خه ماوییه و نه نگاوتی، خۆی کر کرد.

ژنه ش نه ییچراند، هه ر له گه لیدا وتی:

* ئای له و گوناچه! نازاره کی درژی ده کیتشا، تا له
په لوپۆ ده که وت و خپ ده مرد.

له قسه وهستا، روخساری میرده کی خوتنده وه که
زانی قایل بوونیکتی تیدایه،

به رده ام بوو، گوتی:

* سه رپراو به په له قازه لیت دوور بکه وته وه، نه وه
مه عنای لیت توورپیه و دو عای کاولبوونت لیده کا،
بیته لایش، نه توو خۆ ده کشینییه وه، نه وهک دامه نت به
خین بی، نه و به سته زمانه له حه ژمهت قه لبه کی، خۆی
ده خاله تی توو ده کا، ده خاله ت!

پیاهه که حه په سا و نه ختی تاسا، له تاکپه یفه ی
(ده خاله ت) رامای:

- ئای له و وشه یه! یانی په نابه ری، من هه ر په نابه ری
بی دالده بووم، ئیستاکه ها وسه ره که م ده مکاته په ناده ر،
وه ی خو ش!

روو به رانبه ر روو ساتی وه ستان، خه ندا. نه ویش
خه ندا و سنگ به ره و سنگ، هاته با وه شی پیاهه کی،
نه ویش به له پ هه ر له قه وه تا خوار پشت، به بینیک به
سوین که وی کرد.

ژنه له خوشبا وهش پر چیژ بوو، وتی:

* نه من مریشکی توومه!

پیاهه که زیاتر خۆی پیوه نووساند و له دللی خۆی
به را ورده یه کی ده ره تاند:

- له کامۆ کامۆتری!

*** **

فهرهنگچه و پهراویز:

به رره و: دیار بوونی مانای وشه به پیی رسته. سیاق.
context

په مبا: په مبه هه لگه را.

پشان ده درین: کور تکراره ی پیشان ده درین.

پیدیه قه رژی: ده روونی پییئالۆز ده بی.

ته له فرگه: شوین، یا ژووری ته له فریۆن.

تیغگه: تیغگه، یان تیغک، تیغک، هه ر هه موویان
به لاهه وه شیوان، بۆ به رانبه ر وشه ی (مقصله) ی عه ره بی
و guillotine فه ره نسی و ئینگلیزی. نه وه ئامپیریکی
کلاسیکییه بۆ سه رپرینی سزادارانانی تاوانی قورس به کار
ده هات. (تیغگه) ش ناوونیشانی کتیبیکتی بچو وکه،
نووسه ری فه ره نسی نه لیبیر کامۆ (۱۹۱۳ - ۱۹۶۰)
نووسیویه تی و تیدیا هه ولتیکی داوه بۆ نه هیشتنی سزای
مردن. به و هیوا یه تیه زراوه بیته ماده ی یه که می
ده ستووری سه به یروژی ئوروپا.

چیشگه: کور تکراره ی (چیشگه) یه. مطبخ.

حه ویان: کور دینه ی (حه ویان، حیوان) مه به ستی مه ر و
بزنه.

زیتا: له (زیت) هه وه، لیره و اتاکه ی: بریقه بریقیکتی
سیکسانه ی چاوه.

سفوور: ئافره تی ناو شاره، نه وانه ی پیچه و عه با
ناپوشن. به کورتی: نهم زاراوه یه له پایته خت و شاره
گه وره کانی عیراق به کار ده هات. له سییه کانی سه ده ی

رابوردوو دهسپیدهکات و تا دهگاته ناوهراستی سالانی
حهفتا. کیشهی (سفوورو عهباپۆشی) و مملانیی
لاگرانی ههردوو لا، بووه ئەدهبیات و نووسینی
کۆمه‌لایه‌تی، ئەوسا لایه‌نگرانی سفوور له پیناو به‌رهو
پیشبردنی پایه‌ی کۆمه‌لایه‌تی ئافرهت به وتار و شیعیر
خه‌لکیان روشن ده‌کرده‌وه، چهندان ئافره‌تی پۆشنبیریش
بوونه پیشه‌نگ. سفوور، وشه‌یه‌کی جلفییه و
ستاندارده‌که‌ی (سافرة). له ئیدیۆم و قسه‌ی خه‌لکی
شارنشینی کورد، ده‌گوتری: سفووره، هه‌روه‌ها: به
سفووری ده‌گه‌ری.

شادیه: گۆرانیبیژ و ئەکتەرێکی مصرییه، ناوی
راستانی (فاطمة أحمد کمال شاکر)، سالی ۱۹۳۱ له
ولاتی خۆی له‌دایک بووه، باوکی خه‌ریکی عوودژهنی و
گۆرانی بوو، ئەمه‌ش ژینگه‌یه‌کی هونه‌ره‌رانه‌ی بو
ره‌خساند. خاتوو شادیه ۲۰۰ فلمی نواندوووه و تییدا
نزیکه‌ی ۶۰۰ گۆرانی وتوووه، فلمه‌ به‌ناوبانگه‌که‌ی
(اللس والکلاب - دز و سه‌گ. الطریق - ریگا -
میرامار) هه‌ر سێکیان له‌ رۆمانه‌کانی نه‌جیب مه‌حفووز
وه‌رگیراون. بۆ رادیۆش به‌ نواندن و گۆرانی له‌ چهندان
زنجیره‌ی درامی به‌شدارای کردوووه، هه‌روه‌ها بۆته
شاکتهری شانۆنامه‌یه‌ک.

عالم: خه‌لک.

فلم: به‌کارهێنانی میلییه و خوش دێ له‌ زاران.

فيلم، فلم، film.

قژریکه: به‌رشپوه‌کردنی پرچی ئافره‌تان له‌ ئارایشگه،
یان له‌ مال، تسریحه‌ الشعیر.

کاره‌بگۆز: سه‌بیاری کاره‌با.

له‌قۆک: شتی زۆر له‌قه‌له‌ق بکات.

موراحه‌قه: کوردپنراوه‌ی موراحه‌قه‌ی (مراهقة)
عه‌ره‌بییه، هه‌رزه‌کاری.

نۆین: زیراب.

هه‌وکه. هه‌ینێ: ۱- ئیستا ۲- ئەو سه‌رده‌م، ئەوکات.